

LV-2013-110

Landsvirkjun

Fuglar á veituleið Blönduvirkjunar
Könnun á framkvæmdasvæði
fyrirhugaðra virkjana

Skýrsla LV nr:

LV-2013-110

Dags: September 2013

Fjöldi síðna: 10

Upplag: 30

Dreifing:

- Birt á vef LV
 Opin
 Takmörkuð til

Titill:

Fuglar á veituleið Blönduvirkjunar. Könnun á framkvæmdasvæði fyrirhugaðra virkjana.

Höfundar/fyrirtæki:

Arnór Þ. Sigfússon / Verkís h.f

Verkefnisstjóri:

Helgi Bjarnason

Unnið fyrir:

Landsvirkjun

Samvinnuaðilar:

Útdráttur:

Lýst er niðurstöðum athugana á fuglalífi, sem fram fóru sumarið 2012. Varpfuglar á framkvæmdasvæði voru skráðir og þéttleiki metinn. Alls sáust 14 fuglategundir við athugun á varpþéttleika. Af þeim voru 6 taldar líklegir varpfuglar á svæðinu. Algengust var heiðlóan en þúfutittlingur og lóuþræll fylgdu fast á eftir. Fuglar voru einnig taldir á vötnum á veituleið.

Lykilord: Veituleið Blöndu, Blönduvirkjun, fuglar

ISBN nr:

Samþykki verkefnisstjóra
Landsvirkjunar

LV-2013-110

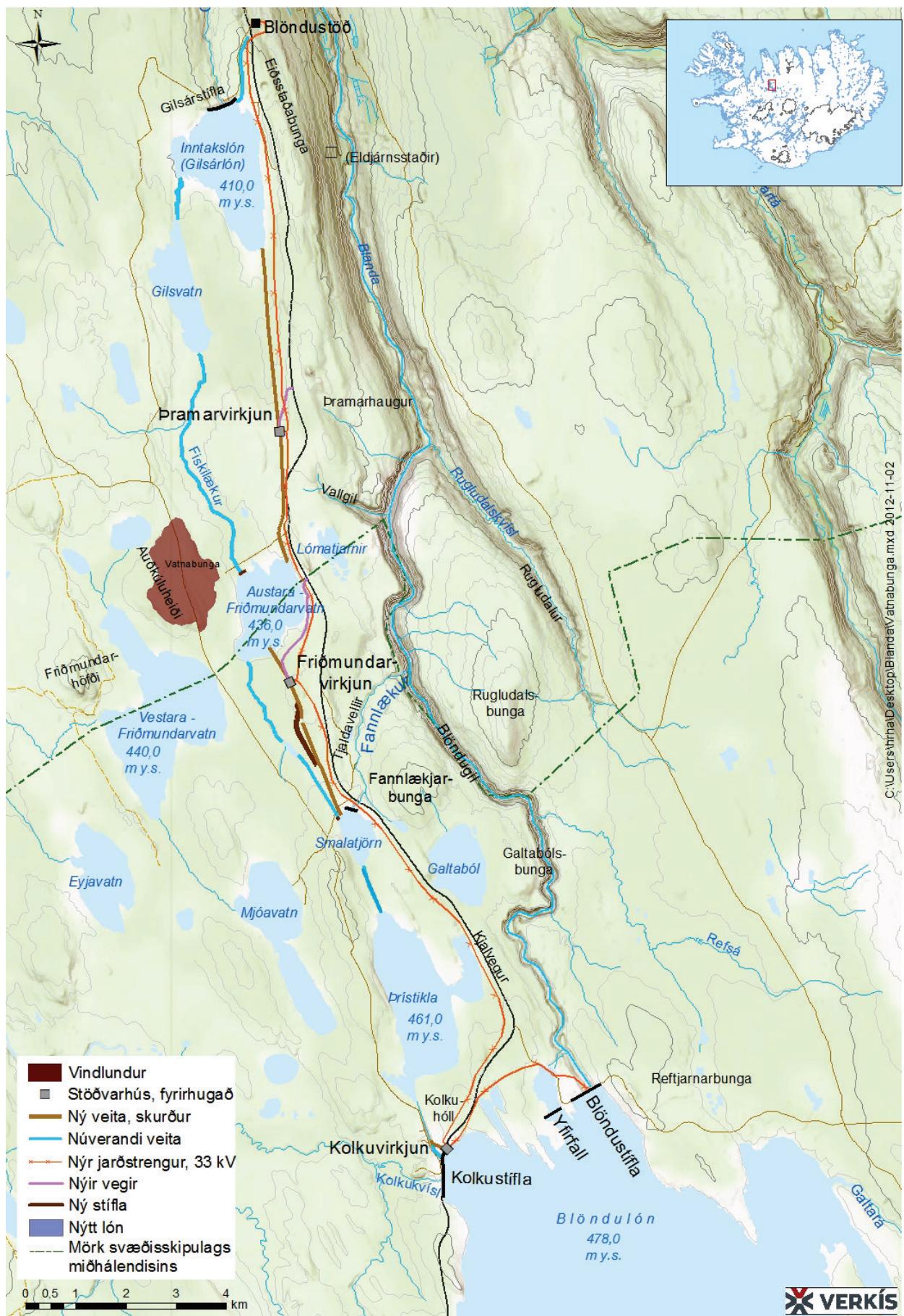

Fuglar á veituleið Blönduvirkjunar Könnun á framkvæmdasvæði fyrirhugaðra virkjana

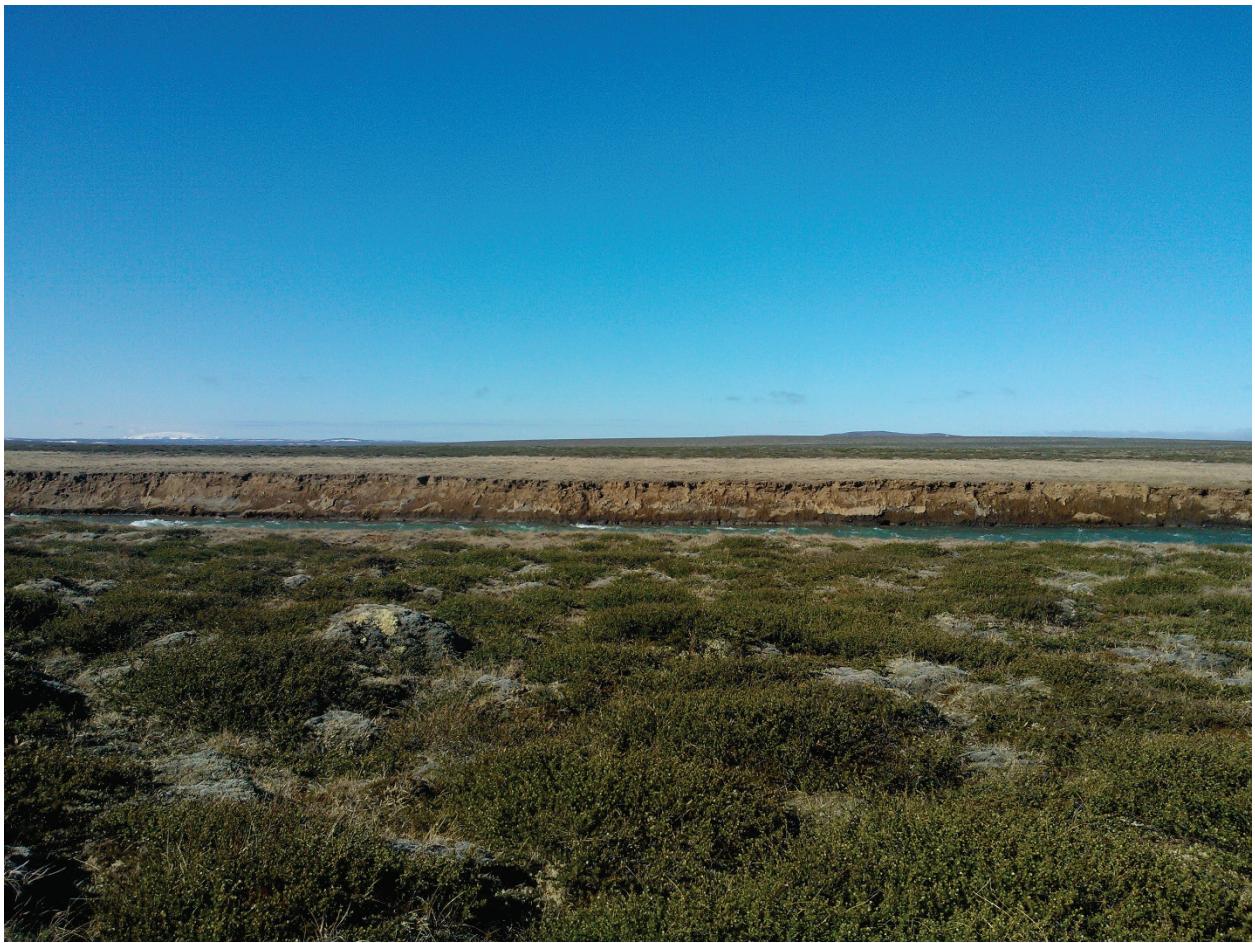

1	Inngangur.....	1
2	Rannsóknarsvæðið.....	1
3	Aðferðir	3
4	Niðurstöður	5
	4.1 Varp og varpbéttleiki	5
	4.2 Fuglar á vötnum á veituleið	6
5	Umræður	8
6	Heimildir	10

Mynd 1. Framkvæmdasvæði virkjana á veituleið og athugunarsvæði fyrir vindlund.

Mynd 2. Hrísmói milli Smalatjarnar og Austara Friðmundarvatns. Núverandi veituskurður sést efst á mynd

3 Aðferðir

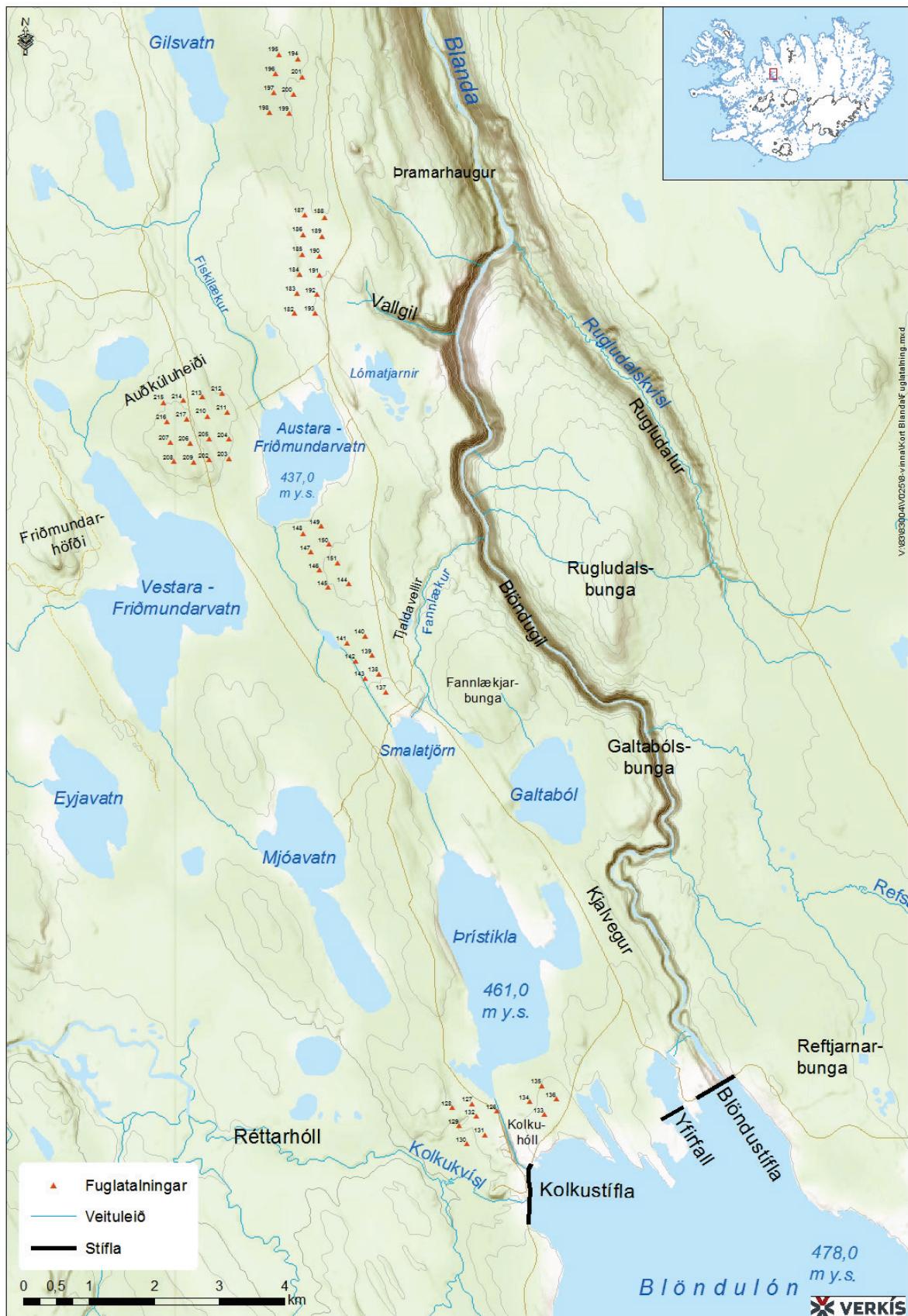
Fuglatalningar á talningapunktum fóru fram á tveim tímabilum. Dagana 12. og 13. júní 2012 var gengið um framkvæmdasvæðið til að meta þar varptegundir og þéttleika og aftur 25. og 26. júní 2012.

Við talningar og úrvinnslu var beitt sömu aðferðafræði og Náttúrufræðistofnun Íslands notar og lýst er m.a. í Ásrún Elmarsdóttir o.fl. 2012⁵. Talningar fóru þannig fram að valinn var upphafspuntur á korti og síðan gengið í stefnu og stoppað var á um 300 m fresti. Á hverjum punkti voru allir fuglar sem sáust eða vart var við á fimm mínútum skráðir. Atferli fuglanna var skráð á þar til gerð eyðublöð svo hægt væri að meta hvort þeir væru líklegir varpfuglar á svæðinu eða á ferð um það. Fjarlægð til þeirra var mæld með sjónauka með sérstökum fjarlægðarmæli og afstaða teiknuð á kort til þess að forðast endurtekningar. Alls var þéttleikamælt á 61 punkti (sjá mynd 3.).

Við útreikninga á þéttleika varpfugla var notuð einingin (varp)óðal, hvort sem parið eða aðeins einn fugl sást við talninguna. Þeim fuglum sem ekki sýndu öruggt varpatferli var sleppt við mat á þéttleika varpfugla á svæðinu. Sú aðferð sem notuð var við mat á þéttleika fugla er svokölluð Distance-aðferð fyrir punktmælingar⁵.

Fyrra tímabilið var mælt milli Blöndulóns og Austara Friðmundarvatns en seinna tímabilið var mælt milli Austara Friðmundarvatns og Gilsárlóns auk hæðarinnar norðan við Vestara Friðmundarvatn.

⁵ Ásrún Elmarsdóttir (ritstj.), Erling Ólafsson, Guðmundur A. Guðmundsson, Guðmundur Guðjónsson, Kristinn Haukur Skarphéðinsson, Rannveig Thoroddsen og Svenja N.V. Auhage 2012. Hólmsárvirkjun - Atleyjarlón: Fuglar, gróður og smádýr. Náttúrufræðistofnun Íslands.NÍ-12006

Mynd 3. Mælipunktar fyrir þéttleika varpfugla.

Auk punktmælinganna voru fuglar á vötnunum taldir í sömu ferðum auk talninga 11. og 12. júlí og 28. ágúst. Talið var á vötnunum með fjarsjá og sjónauka.

4 Niðurstöður

4.1 Varp og varppéttleiki

Alls sáust 14 fuglategundir við athugun á varppéttleika. Af þeim voru 6 taldar líklegir varpfuglar á svæðinu (tafla 4.1). Auk þessara 6 tegunda, sáust himbrimi, lómur, heiðagæs, grágæs, álft, kjói, sílamáfur og hrafn við punktmælingarnar. Ekki þykir ólíklegt að himbrimi, lómur, heiðagæs, grágæs og kjói verpi á svæðinu.

Algengust var heiðlóan og var hún nokkuð jafndreifð um svæðið, sást í 50 af 61 punkti. Næstir komu þúfutittlingur og lóuþræll. Fáir spóar og hrossagaukar sáust og aðeins einn jaðrakan.

Himbrimi, lómur og álft sáust á vötnunum en heiðagæs, grágæs, kjói, sílamáfur og hrafn sáust á flugi yfir talningasvæðunum.

Heildarþéttleiki þeirra tegunda sem taldar voru varpfuglar var um 52 pör/km² og eru 95% öryggismörk um 37 - 66 pör/km². Þéttast reyndist varp þúfutittlings eða um 31 pör/km² (95% öryggismörk um 17 – 45 pör/km²) og síðan varp heiðlóu, um 15 pör/km² (95% öryggismörk um 8 – 23 pör/km²). Varp lóuþrælsins var um 7 pör/km² (95% öryggismörk um 2 – 13 pör/km²) en varp spóa, hrossagauks og jaðrakans var mun strjálla (innan við 1 par/km²).

Lítilsháttar skerðing á varplandi auk þess sem haugsetning er líkleg til að breyta gróðri eins og sjá má móta fyrir sumstaðar svæðinu frá því Blanda var virkuð. Á framkvæmdatíma verður svo tímabundið rask og truflun sem ekki er líklegt til að hafa varanleg áhrif. Lítilla varanlegra áhrifa mun gæta í vötnunum, að Gilsvatni undanskildu því það mun ekki lengur verða hluti af veituleiðinni nema í þeim neyðartilfellum þegar veita þarf vatni framhjá virkjununum, um gömlu leiðina. Það ætti því að verða tærara þar sem jökulvatn mun ekki lengur renna um það að staðaldri.

Verði vindlundur reistur á Vatnabungu munu helstu umhverfisáhrif á varp fugla þar verða skerðing á búsvæðum því vindlundi fylgir vegagerð að hverri vindmyllu auk plans þar sem hún stendur og haugsgetningar á efni sem kemur þegar grafið fyrir undirstöðum.

Búsvæðaskerðingin mun að öllum líkindum aðallega snerta algenga fugla á landsvísu og á nærsvæðum en að líkindum hafa hverfandi áhrif á tegundir á válista.

6 Heimildir

Ásrún Elmarsdóttir (ritstj.), Erling Ólafsson, Guðmundur A. Guðmundsson, Guðmundur Guðjónsson, Kristinn Haukur Skarphéðinsson, Rannveig Thoroddsen og Svenja N.V. Auhage 2012. *Hólmsárvirkjun - Atleyjarlón: Fuglar, gróður og smádýr.* Náttúrufræðistofnun Íslands. NÍ-12006

Guðmundur Guðjónsson og Rannveig Thoroddsen 2012. *Virkjanir á veituleið Blönduvirkjunar: Gróðurkort.* Náttúrufræðistofnun Íslands, NÍ-12007

Guðni Guðbergsson og Þórólfur Antonsson. 1997. *Bleikja á Auðkúluheiði.* Náttúrufræðingurinn, 67:105-124.

Hörður Kristinsson og Helgi Hallgrímsson. 1977. *Náttúruverndarkönnun á virkjunarsvæði Blöndu.* Orkustofnun, OS-ROD 7713

Ingví Þorsteinsson, Ólafur Arnalds og Ása Aradóttir. 1984. Rannsóknir á ástandi og beitarþoli gróðurlenda á Auðkúlu- og Eyvindarstaðaheiði 1983. Rannsóknastofnun landbúnaðarins.

Náttúrufræðistofnun Íslands 2000. *Válisti 2, fuglar.* Náttúrufræðistofnun Íslands.

Háaleitisbraut 68
103 Reykjavík
landsvirkjun.is

landsvirkjun@lv.is
Sími: 515 90 00

